

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні лідери країн Заходу в ХХ – на початку ХХІ ст.

для студентів

галузь знань
напрямок підготовки
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
другий (магістерський)
Історія України
факультетський перелік дисциплін вільного вибору

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Форма заключного контролю	Залік

Викладач: Сухобокова Ольга Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. 20.09.2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Сухобокова Ольга Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

 Олег МАШЕВСЬКИЙ

Протокол № 12 від «26» травня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії

Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів системних знань (на інформативному та інтерпретаційному рівнях) про біографії провідних державних та політичних діячів країн Заходу ХХ – початку ХХІ ст., їх роль в історії своїх країн та в світовому масштабі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні події та тенденції суспільно-політичної історії країн Заходу у ХХ – на початку ХХІ століть.

2. *Вміти* визначати роль певної особистості в історії.

3. *Володіти елементарними навичками* роботи з історичними джерелами, аналізу та інтерпретації історичних явищ та процесів, визначення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Ознайомлення з теоретичними основами біографічних досліджень та історіографією до теми. З'ясування суті та основних методів історичної біографістики в ході вивчення біографій політичних лідерів країн Заходу. Формування конкретно-історичного розуміння (на прикладах політичних біографій) підготовки і прийняття державних та політичних рішень, політичного маркетингу і менеджменту. Аналіз основних концепцій політичного лідерства у політичній думці.

4. Завдання (навчальні цілі): формування цілісної системи знань про політичні біографії провідних діячів країн Заходу. У результаті вивчення курсу студенти повинні *засвоїти* елементи науково-дослідної роботи, *вміти* на основі отриманих знань аналізувати та системно оцінювати основні етапи розвитку політичних кар'єр провідних державних діячів Федеративної Республіки Німеччини, Великої Британії, Франції та інших країн. Навчальна дисципліна «Політичні лідери країн Заходу в ХХ – на початку ХХІ ст.» має світоглядний аспект, сприяє засвоєнню цінностей формування демократичного політичного лідерства в країнах Заходу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисциплі- ни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> понятійно-термінологічний апарат політичного лідерства.	Лекція	Контрольна робота 1	10%
1.2.	<i>Знати</i> основні концепції політичного лідерства.	Лекція	Контрольна робота 2	10%
1.3.	<i>Знати</i> особливості політичної біографії та діяльності Вінстона Черчилля.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
1.4.	<i>Знати</i> основні етапи політичної біографії Ф. Міттерана та Ф. Олланда.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
1.5.	<i>Знати</i> визначати ключові етапи політичної кар'єри та роль в сучасній політичній історії Європи Ангели Меркель.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%

2.1.	<i>Вміти</i> основні віхи біографії та значення політичної діяльності Шарля де Голля.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
2.2.	<i>Вміти</i> аналізувати специфіку політичної біографії Маргарет Тетчер в контексті історії Великої Британії.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
2.3.	<i>Вміти</i> визначати основні етапи політичної біографії Конрада Аденауера та Віллі Брандта.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	4%
2.4.	<i>Вміти</i> аналізувати факти біографії та діяльності Папи римського Іоанна Павла II як політичного лідера західного світу.	Лекція, Семінарське заняття	Усне опитування	3%
2.5.	<i>Вміти</i> аналізувати ключові етапи політичної біографії Ж. Мане та Ж. Помпіду.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
2.6.	<i>Вміти</i> визначати значення політичної діяльності Гельмута Коля для Німеччини і Європи.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	3%
2.7.	<i>Вміти</i> здійснювати компаративний аналіз політичних біографій сучасних політичних лідерів Заходу на прикладі Е. Макрона та Б. Джонсона.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	4%
2.8.	<i>Вміти</i> визначати особливості політичної соціалізації політичних діячів за демократичної політичної системи.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота (залік)	20%
3.1.	<i>Вміти</i> вибудувувати комунікацію щодо ролі політичних лідерів Заходу XX – початку XXI ст. у світовій і європейській історії.	Самостійна робота	Реферат	14%
4.1.	<i>Вміти</i> на прикладі політичного досвіду державних діячів Заходу XX – початку XXI ст. усвідомлювати й розуміти власну відповідальність за розвиток країни.	Самостійна робота	Реферат	14%

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістовних модулів (бали отримані під час усного опитування); бали, отримані за самостійну роботу (за виконання рефератів); бали, отримані під час змістовного контролю у формі контрольної роботи (у вигляді тестів), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку) (у формі розгорнутої усної відповіді на загальні теоретичні і конкретно-фактичні питання).

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (контрольна робота): РН 1.1. – 10/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2. – 10/6 балів.

3. Реферат з тем ЗМ1: Р.Н. 3.1. – 14/8 балів.
4. Реферат з тем ЗМ2: Р.Н. 4.1. – 14/8 балів.
5. Семінарські заняття ЗМ1: РН 1.3; 2.1-2.3.; 2.5. – 16/10 балів.
6. Семінарські заняття ЗМ2: РН 1.4-1.5; 2.4; 2.6-2.7.–16/10 балів.
7. Підсумкова контрольна робота: РН 2.8. – 20 балів/12 балів.

* максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент – 20 балів.

Оцінюються такі результати навчання студента як вміння визначати особливості політичної соціалізації політичних діячів за демократичної політичної системи; вміння комунікувати з представниками іноземних країн щодо ролі політичних лідерів Заходу ХХ – початку ХХІ ст. у світовій і європейській історії; вміння на прикладі політичного досвіду державних діячів Заходу ХХ – початку ХХІ ст. усвідомлювати й розуміти власну відповідальність за розвиток країни.

Форма проведення заліку – письмово-усна; види завдань – два завдання, які потребують розгорнутих відповідей.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи; бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, отримані за підсумкову контрольну роботу.

Зміст курсу поділений на два змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1–7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8-12.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою (із них: семестрове оцінювання – максимум 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 20 балів).

Змістовий модуль 1 Політичні лідери краї Заходу ХХ століття			Змістовий модуль 2 Політичні лідери краї Заходу початку ХХІ століття			Підсумковий контрольна робота / залік
40 залікових балів (максимум)			40 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота	Семінари	Модульний контроль	
14 (максимум)	16 (максимум)	10 (максимум)	14 (максимум)	16 (максимум)	10 максимум	

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії, бліц-опитування чи ситуативний тест). Під час семінару студент має можливість набрати від 1 до 8 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 3 бали;
- логіка викладення 2 бали;
- використання основної і додаткової літератури 1 бали;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 2 бали.

Реферат студент подає викладачу на останньому семінарі кожного Змістового модулю.

Критерії оцінювання реферату:

- глибоке розкриття проблеми на основі використання історичних джерел; обґрунтоване відображення власної позиції, належне оформлення роботи, ґрунтовні висновки 14 балів
- ґрунтовне розкриття проблеми, власне бачення проблеми та ґрунтовні висновки, але є окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу або в оформленні 12-13 балів
- повна розкриття проблеми, самостійні висновки, але допущено помилки у фактичному викладі матеріалу 10-11 балів
- реферат відображає знання фактичного матеріалу з питання, але висновки є поверховими 8-9 балів
- компілятивний характер роботи, не відображене власне бачення проблеми, відсутні самостійні висновки 6-7 балів
- у рефераті відображені лише деякі аспекти проблеми, помилки при викладі фактичного матеріалу 4-5 балів
- реферат демонструє лише загальні уявлення про проблему, відсутність знань з фактичного матеріалу, наявні суттєві помилки 2-3 балів
- виклад матеріалу фрагментарний, має грубі помилки, відсутні або некоректні висновки, робота не відповідає прийнятним вимогам 1 бал
- реферат є плагіатом, зданий невчасно або відсутній 0 балів

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада жовтня) і Контрольна робота 2 (остання декада грудня). Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (п. 7) від 31 серпня 2018 року.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – **48 балів**.

При простому розрахунку отримуємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Критично-розрахунковий мінімум	20	20	20	60
Рекомендований мінімум	24	24	12	60
Максимум	40	40	20	100

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу (залік). У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає залік. Студенти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

Заліковий білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9;
- Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання 7-8;
- Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки 5-6;
- Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми 3-4;
- Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу 2;
- Відповідь має значні помилки 1.
- Відповідь відсутня 0.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарів

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
ЗМ 1. Політичні лідери краї Заходу ХХ століття				
1.	Тема 1. Вступ. Основи досліджень політичних біографій. Концепції політичного лідерства у демократичних країнах Заходу.	2	-	4
2.	Тема 2. Особливості політичної біографії та діяльності Вінстона Черчилля.	2	1	4
3.	Тема 3. Політична біографія К. Аденауера.	2	-	4
4.	Тема 4. Основні віхи біографії та значення політичної діяльності Шарля де Голля.	1	1	4
5.	Тема 5. Політична біографія Віллі Брандта.	1	1	4
	Тема 6. Політична біографія Маргарет Тетчер в контексті історії Великої Британії.	2	1	4
6.	Тема 7. Головні етапи та результати діяльності Ж. Мане та Ж. Помпіду.	1	-	5
7.	<i>Реферат з тем ЗМ1</i>	-	-	1
8.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	1	1	-
ЗМ 2. Політичні лідери краї Заходу початку ХХІ століття				
9.	Тема 8. Значення політичної діяльності Гельмута Коля для Німеччини та Європи.	1	-	6
10.	Тема 9. Ключові етапи політичної кар'єри та роль в сучасній політичній історії Європи Ангели Меркель.	1	1	6
11.	Тема 10. Політичні портрети Ф. Міттерана та Ф. Олланда.	2	1	6
12.	Тема 11. Політичні біографії сучасних політичних лідерів Європи на прикладі Е. Макрона та Б. Джонсона.	1	1	6
13.	Тема 12. Папа Іоан Павло II як політичний лідер західного світу.	1	1	5
14.	<i>Реферат з тем ЗМ2</i>	-	-	1
15.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	1	1	-
16.	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	1		
	ВСЬОГО	20	10	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Семінари – **10 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела*:

Основні:

1. Арзаканян М. Ц. Шарль де Голль. – М., 2010.
2. Белов В. Гельмут Коль – канцлер немецкого и европейского единства. – М., 2010.
3. Белов А. Ангела Меркель – две карьеры в двух Германиях. – М., 2013.
4. Брандт В. Воспоминания. – М., 1990.
5. Голль Шарль де. Мемуары надежды. Обновление (1958–1962). – М., 2000.
6. Джонсон Б. Мне есть, что вам сказать. – Москва, 2012.
7. Павлов В. Гельмут Шмидт. Очерки политической биографии. – М., 2000.
8. Попов В. Маргарет Тэтчер. – М., 1991.
9. Хаффнер С. Уинстон Черчилль / Перевод с немецкого Кузьмин Б. Л. – Hamburg, 2002.
10. Чарльз Уильямс. Конрад Аденауэр. – М., 2004.

Додаткові:

1. Арриги Дж. Долгий двадцатый век. Деньги, власть и истоки нашего времени. – М., 2006.
2. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Батьки-засновники Європейського Союзу. – К., 2005.
3. Горюнова Є. О. Євроінтеграція. – К., 2013.
4. Джонсон Б. Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію. – К., 2019.
5. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. – К., 1995.
6. Заболотный В. М. Новейшая история стран Европы и Северной Америки. – М., 2004.
7. Ежов В. Аденауэр. – М., 2005.
8. История европейской интеграции (1945–1994). – М., 1995.
9. Кальвоокоресси П. Мировая политика. – М. 2000. – Т. 2.
10. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування. – К., 2012.
11. Кукленко Д. Уинстон Черчилль. – Харьков: Фолио, 2010.
12. Мировая политика и международные отношения / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. – Санкт-Петербург, 2007.
13. Рукавишников В. Холодная война и холодный мир. – М., 2005.
14. Системная история международных отношений. 1918–2003. События и документы / Отв. ред. А. Д. Богатуров. – М., 2000.
15. Тоффлер Е. Нова парадигма влади. Знання. Багатство. Сила. – К., 2003.
16. Трубайчук А., Шевченко В. Шарль де Голль. – Київ, 1997.
17. Ферхофштадт Г. Сполучені Штати Європи. Маніфест для нової Європи. – К., 2007.
18. Фуше М. Европейская республика. Исторические и географические контуры. – М., 1999.
19. Шемятенков В. Г. Европейская интеграция. – М., 2003.
20. Юнкер Д., Айгнер Д. Франклин Рузвельт. Уинстон Черчилль. – Ростов-на-Дону, 1998.

* Враховуючи специфіку даної навчальної дисципліни, яка передбачає вивчення історії країн Західної Європи, доцільним і необхідним є використання іншомовних джерел та історіографії з метою підготовки компетентних фахівців із навичками компаративного аналізу набутого досвіду наукового пошуку в країнах регіону.